

ԱՄՈՒ ԽԱՐԱԶՅԱԼԸ

ՅԵՎ

ՆՐԱ ԱՆՎԱՆ

ԹԱՏՐՈՆԸ

1898-1928-1938

790

2702

16-48 White pumpkins

White pumpkins

still open until 1/10/20

ԱՄՈՒ - ԽՈՐԱԶՅԱՆԸ ՑԵՎ ՆՐԱ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏՃԻՋԻԿ ԹԱՏՐՈՆԸ

հորիզոնային Հայաստանի քաղաքական անվտանգության և կուլտուրայի քաղաքական անվտանգության անհրաժեշտ անդամ, անշուշտ, խնդիր դեր է խաղում հայ բնիկ անվտանգության, Հայաստանի պայմանական փոփոխության և անվտանգության:

90-ական թվականների ժամանակահատվածում տարիներում, յերբ հայկական քաղաքական ու գերազանցական կոչումը հայկական լայնակ արևմտաօրիական էյնի քաղաքական անվտանգության կառավարության, բարձրագույնի և սուր ծագող յեթարակվում ժամանակի քաղաքական տարիների կողմից, ահա այդ ժամանակն ու խնդիրը պայմաններում, մեղքի և արևմտաօրիականի ու խաղաղ անվտանգության անվտանգության քանոր քողը, ապաքանդի իրավ ընկերակ-հարազատը:

Մեկնելով (1880 թ.) և մեկնելով Թբիլիսիի մեկնելով ընտանիքում, Ամո-հարազատը բնակ տարիների իրեն համար անհատական, մյուս քաղաքական ապահով կյանք տեղեկելու անմշակումը, և արևմտաօրիականի իր ժամանակի քաղաքական արժեքը գերազանցի մասին և ընտանիք այն անմշակելու հայ գերազանցի անտանգի, զբոսարի ու հայտնական ասպարեզ:

Մեկնելով, Ամո-հարազատի մեղքները յեթն կարող հաշվել այն մեղքի հետ, վոր իրենց ավակը կարող է բնագրած գերազանց գաղափար, ուստի-մեղքն այդ վտանգավոր մեղքի անվտանգ անտանգի, ուղարկել են Մոսկվա արժապատիվ կրթության ստանալու:

Բնիկ խոսակցական սերնակը 17 տարեկան լատանում զժվար է լինում երաժշտիկ իր մտքում ու սերնած ասպարեզից և նա փոխառական համալսարանի համար պատրաստվելու, տնում է այն ժամանակ Մոսկվայի Գերազանցական քաղաքի ինտելեկտ, անմշակելով զործիկ լեմբրայի-Դանկանկայի ֆիլիսոփայական, վորտեղ ամբողջ 2 տարի մա ուսումնական քաղաքական արվեստը:

Մոսկվայի Նեմիտովի-Դանկանկայի գլխավորած ֆիլիսոփայական, համալսարանում Ամո-հարազատի քաղաքական արվեստի ասպարեզում զկրթվելու այն առաջին ավագանը,

վորտեղ ինտելեկտ կրթողով ճեղքվող ճեղքվող միևնաչաղ հարազատի՝ քաղաքի մասին ունեցած վոր լինիկ հասկացողությունները: Մոսկվայում համալսելով խոսքի քաղաքական և տեղեկավոր քաղաքական գերազանցների խաղերը, Ամո-հարազատն էլ ավելի մեծ սիրով է համակվում գերազանց քաղաքական, ապաքանդի զրկվելով միևնաչաղ իր հոր կողմից ցույց տրվող հայտնական արվեստից, 1898 թ. հարկադրված է լինում քաղաքի Մոսկվայում և վերադառնալ Թբիլիսի: Այդ թվականից ահա սկսվում է Ամո-հարազատի յեթադնում ու խոսակցական աշխատանքը քաղաքի ասպարեզում:

Ամո-հարազատը խիստ մեծ նշանակություն է տալիս քաղաքին. գերազանց անվտանգ և քաղաքի համարի է լայն մասնակցությունը քաղաքականից: Ինտելեկտական ազդեցություն ունի: Խաղաքական իր հասկացողություններից գերազանց ցույց տալով ժամանակի՝ զկրթվող արվեստի համար քաղաքական փառած գաղափարախոսության, գաղափար է, վոր արվեստի պետ է լինելի և ամբողջովին դառնում լայն մասնակցություն սեփականություն և ծառայի ու սպասարկի այդ մույն աշխատավորությունը:

Ցեղ արվեստի մասին իր ունեցած այդ առաջին տեղեկությունը գործնականում իրականացնելու համար, մա առաջին հերթին ամուսնիքով կապվում է աշխատավորական լայն մասնակցություն հետ, խաղում է նրանց համար և քաղաքի գաղափարական նշանակություն մասին լայն ազդեցող Ժվարում ամենուրեք: Այդպիսով, քաղաքի ինտելեկտ ու հետամնաց բանվորական քաղաքական, փարիկ-գործարանները, դպրոցները և քաղաքական դասակարգի կրթականի տեղեկությունը գյուղը դառնում է Ամո-հարազատի խոսակցական աշխատանքի ու տեղեկագործության ինտելեկտական արվեստը:

Նմանազանի-Դանկանկայի քաղաքական ղեկում Ամո-հարազատի մեծ ներդրում էր քաղաքական աշխատանքի լուրջ վորտեղ, ապաքանդի զժվարտարար, այդ շրջանում Թբիլիսիի գյուղից գերազանցական մասնակցություն իմեցի՝ բնականաբար և սեփական քաղաքական շեքից:

Թբիլիսիում կենտրոնացած հայ բուրժուազիան զամուսն էր դրած բաց քողմել հայ քաղաքների համար: Սակայն քառերակամ գործի այդ ծանցը պայմանները բնավ չեն ընկնում շերտատար դերասանին և նա լավ խմայելով, վար էր բնորոշում ուղին վարդերավ և ծաղիկներով չի պատած, միաժամանակ դիտակցելով, վոր դժվարությունները հաղթահարելու համար հարկավոր է ամխոն: Առանձինք աշխատանք, իր շուրջն է հավաքում մի խումբ շերտատար բանվոր-սիրողների ու դերասանների և ներկայում աշխատանքի ապագաը:

Ան-Խարազյանը Թբիլիսիի բանվորական քաղաքացիական կազմակերպում է համաբանակելի ներկայացումներ և իր խաղով կարճ ժամանակամիջոցում կարողանում է շահել Թբիլիսիի աշխատավորության ամուսն սերունդն ու համակրանքը: Ան-Խարազյանը վաղ միայն բեմական լավ գործիչ է, այլև անույն է կազմակերպչական բացառիկ ընդունակությամբ:

Նա, ով 900-ական քվականներին ապրել է Թբիլիսիում, չի կարող չհիշել կամ չիմտան «Պեդրովսկի կազարմի» շինում, Ավետյան առդիտորիայում, Մուրադյայի, Հավաքարի և Ջուրայայի ամվան բանվորական քաղաքում: Ան-Խարազյանի կիսմաղթած ու կազմակերպած դերասանական խմբերի ներկայացումները:

Վարդեն արտիստ նա կերտել է բազմաթիվ դերեր: Նրա լավագույն դերերն են՝ Ուրիսի Ալեասա, Ողիպ արքա, Պերոմինուս, Որիոն, Սվեցկայի, Կորյազ: Ան-Խարազյանը այսօր էլ մեր ժամանակակից պիեսներումն է համոզեցալիս: Միշտ մեր հիշողության մեջ կմնան նրա Ռեբենկայը— Բեկկան—ի մեջ, Ցագդրը— Պետրովսկի պիեսում և այլն:

Բացի բեմական ու հասարակական գործունեությունից, Ան-Խարազյանը քառերակամ կազմակերպում գծով համանման է 100-ից ավելի կտոր քարզամական, փոխադրական և ինքնուրույն գործ: Նա, որինմակ, պիեսների չե վերածել Պուշկինի Բոտոստակյանի տնտես—ը, Պերս Պաշյանի Էլացի խնդիր—ը, Նեկ. Ոստրովսկու Փոքրիկ Կոնյակ—ը, Էլաստուցուս և այլն:

Առավելագույն մեծ է Ան-Խարազյանի կատարած աշխատանքը հասկալան քառերակամ ստեղծագործական կադրերի պատրաստման առարկաբուն: Նա բազմաթիվ կադրեր է տվել հայ քաղաքներին: Ան-Խարազյանը բեմ է քաղաքացիական ժողովրդական դերասաններ ծառնում, Ուզա Գուլաշյանին և շահանուկիր Ավ. Ավետիսյանին, վաստակավոր ար-

տիստներ՝ Սյուզան Գարազյանին, Նինա Մանուշարյանին, Բագրատ Մուրադյանին, արվեստի վաստակավոր գործիչ՝ Արմեն Գուլյանյանին, ամուսնի վարպետ-արվեստի վաստակավոր գործիչ՝ Մուրեն Գուլարյանին և ուրիշ շատերին, վարանք այժմ աշխատում են Հայկական, Վրացական և Ադրբեյջանական համադասարան քյուսների կենտրոնական և շրջաօժանյան քաղաքների բեմերի վրա:

Նույն աշխատանք է տարել ընկ. Ան-Խարազյանը նաև Թբիլիսիի ուսանողության և աշակերտության մեջ:

1917 և 1918 թվականներին նա իր շուրջը համախմբելով քառերակամ շերտատարությունը, կազմակերպել է ուսանող-աշակերտական դրամատիկ խումբ և ամբողջ շերտատարի ճիշտագույն պարագայի է այդ խմբի հետ ու ղեկավարել այն: Ցույն այսօր արվեստի տարբեր փրաններում աշխատող այդ խմբի անդամներից շատերը մեծ յերախոսագետության են հիշում նրան, վորն առաջին անգամ ներարկեց նրանց մեջ ամուսն սեր դեպի քառերակամ արվեստը:

Ան-Խարազյանը միշտ էլ մտա է չեղել կանգնած հեղափոխական գաղափարախոսությանը զինված առաջավոր մարդկանց: 1918 թվին Թբիլիսիում կառնգործների միության կից ստեղծվում է Պրոլետարյան սեկցիա (վորի նախագահն է հին բոլշևիկ Անուշանյան (վարդյանյանը), վարտեղ Ան-Խարազյանը Չ տարի շարունակ աշխատել է, վորպես այդ սեկցիայի քառերակամ բաժնի ղեկավար: Նա միշտ էլ վայելել է բանվորության և բոլշևիկյան ընդհատական կազմակերպության խոր համակրանքը:

Ան-Խարազյանին իր գիրկն է բուշել նաև նախընթաց Բազում, վորտեղ նա միաժամանակ աշխատել է Բագրի Էմարգաթրական ընկերությանը դրամատիկական խմբում, սակայն չկարողանալով տանել Բագրի բուրժուաների գաղտնի, արտաժողովական վերաբերմունքը դեպի դերասանի բարձր կոչումը, հեռանում է այդ խմբից և պանծալի բոլշևիկ Ստեփան Դանուսյանի աշակերտությանը և խորհրդով հիմք է դնում Բայախանի Նոբելի անունը բանվորական առաջին քառերանին, վորտեղ աշխատում է մտն 2 տարի:

Ան-Խարազյանը ցանկանալով մտակից ծանոթանալ յնվորդական քառերակամ արվեստի կուլտուրայի ժառանգության պատգմներին, 1906 թվին մեկնում է Փարիզ: Նա 2 տարի մնում է Փարիզում:

Այդ ժամանակամիջոցում նա մասնակցում է հուլիսավոր վաղբերգու Մյունխ-Մյունի յնգ-

Աճ. Կարապետ (22 տարեկան հասակում)

բոր՝ ակամավոր քատերազետ պրոֆեսոր Չո-
վյունեյի պարապմունքներին: Խարազյանի
վրա առանձնապես խոր ազդեցություն է քաղ-
նում հասկացան Անթուանի սեփականական
քատորմը: Այսպես ծանոթանում է աշխարհա-
հրդայն այնպիսի քատերական խոշորագույն
ուժերի հետ ինչպիսիք են՝ Սառա-Ռեմարը,

Շավչավաչյան

Բյունե-Սյուլին, Դո-Մաքսը, Կոկլենին և
ուրիշները: Ամս-Խարազյանը մեծ հաճույքով
ու հոգեկամ բարձր բավականությամբ այցե-
լում է նաև Փարիզի հետո արվարձանների
բանվորական քատորմները և մոսկովի ծա-
նոթանում նրանց աշխատանքներին:

1908 թվին Ամս-Խարազյանին մեծ ցանց
հանդիպում ենք Քրիլիսիում:

Քատերական արվեստի աշխարհառչակ
վարպետներից գեղարվեստական մեծ լիցք
ստացած յերիտադար Ամս-Խարազյանը գա-
լով Քրիլիսի, վերջում է Բաղափ ամենալու-
րդ բանվորական քաղաքացու՝ Հավարարում
հիմք դնել կուլտուրական մեծ քատորմի: Նա
իր շուրքը համախմբելով քատորմական գոր-
ծը սիրող անկաշառ և մվիրված քատերասեր-
ներին ու դերասաններին, կարգի յե բելում
Հավարարի (Մոսկովի Արաքսյանի) քատորմը,
վերացնում այնտեղ գոյություն ունեցող խա-
տուրան և անկարգությունները, հիմք դնում
Էնթր դրամատիկաբանական խմբի:

Քրիլիսիի Սոյուզիի մարզապալած բուր-
ժուպիան սկսում է հեզմաճով նայել Ամս-
Խարազյանի ծնանարկումներին և հայտարա-
բել, վեր բանվորական քատորմը մի ֆանի ամ-
սից հետո հաղա կցնդի: Այդ քատորմի թշա-
միները վաղ մի միջոցի առաջ կանգ չեն առ-

նում վարկարեկելու քատորմը և նրա ղեկա-
վարին: Սակայն Ամս-Խարազյանը, քատորմի
գործին մվիրված լավագույն բանվոր-սիրող-
ների և դերասանների ոգնությամբ կարողա-
նում է 5 տարի շարունակ ամենազովարիկ պայ-
մաններում պահել այդ քատորմը, մինչև վեր
1914 թվին անկարող լինելով վերսի քատոր-
մի վրա կուտակված պարտքերը, փակվում
է այդ քատորմը, դրա հետ կազմալուծվում
է նաև Էնթր դրամա խումբը և Ամս-Խարազ-
յանը դերասանական մի փոքրիկ խմբով այդ
տարվա ճմեղսա սեզոնն անց է կացնում Լե-
նինականում, վերից հետո նա կրկին վերա-
դառնում է Քրիլիսի: Այս անգամ Քրիլիսիում
նա աշխատում է, վերպես Ռուքալովի անվան
բանվորական քատորմի հայ դրամատիկական
սեկցիայի հեծիսյոր և դերասան: 3 տարի շա-
րունակ աշխատելով այդտեղ, Խարազյանը նոր
քափ ու յեռանդ է տալիս գործին, հայ դրա-
մատիկական սեկցիայի շուրքը համախմբելով
աշխատավորական տարբեր խավի զանգված-
ներին:

1919-20 թվականը անվերջ մաքառում-
ների մի ժամանակաշրջան է դառնում Ամս-
Խարազյանի համար, ընդդեմ հայ բարժուա-
նացիոնալիստական, դաշնակցական տարրերի,

Շավչաչյան և յեղադար

վերոմք ամեն կերպ աշխատում են խափանել
ու խեղդել բանվորական քատորմի կազմա-
կերպում շուրքն ունեցած լավագույն մարդ-
կանց մտակաղացումները:

Այդ շրջանում Քրիլիսիում գործող Հայ
Դրամատիկական ընկերության վարչությունը
և դրամատիկ քատորմը գտնվում էին զլխավա-

Թբիլիսիում կենտրոնացած հայ բուրժուազիան զամուսնու էր դրած բաց թողնել հայ քաղաքների համար: Սակայն քաղաքական գործի այդ ծանր պայմանները բնավ չեն ընկնում յերթուստաբար դերասանին և նա լավ իմանալով, վոր իր ընտրած ուղին վարդաբույս ու ծաղիկներով չի պատած, միաժամանակ զխոսակցելով, վոր դժվարությունները հաղթանակելու համար հարկավոր է ամիսով ու ամիսներ աշխատակ, իր շուրջն է հավաքում մի խումբ յերթուստաբար բանվոր-սերտոկների ու դերասանների և նույնպես աշխատակիցի առաջնորդ:

Ամու-հարազյանը Թբիլիսիի բանվորական քաղաքական կազմակերպում է համարժատելի ներկայացումներ և իր յազով կարճ ժամանակամիջոցում կարողանում է շահել Թբիլիսիի աշխատավորության ամենուսեղն ու համակրանքը: Ամու-հարազյանը վաղ միայն բեմական լավ գործիչ է, այլև ոճովում է կազմակերպչական բացառիկ ընդունակություններով:

Նա, ով 900-ական յվականներին ապրել է Թբիլիսիում, չի կարող չեղել կամ իմանալ «Պոլոտովսկի կազարմա» շնեհում, Ավետյան տաղիտորիայում, Մուրադյանի, Հավարտի և Զուրաբովի անվան բանվորական քաղաքականության Ամու-հարազյանի հիմնադրած ու կազմակերպած դերասանական խմբերի ներկայացումները:

Վարպես արտիստ նա կերտել է բազմաթիվ դերեր: Նրա լավագույն դերերն են՝ Ուրիշի Ակոստա, Սեդիկ արքա, Պերտեմիստ, Ուրեյն, Սվեցզայի, Գորադա: Ամու-հարազյանը այսօր էլ մեր ժամանակակից պիեսներումն է հանդես գալիս: Միշտ մեր հիշողության մեջ կմնն նրա Ռերտեմիսովը— Բեկեուս—ի մեջ, Ցաղորը— «Պատիվ» պիեսում և այլն:

Բացի բեմական ու հասարակական գործունեությունից, Ամու-հարազյանը քաղաքական-գրական գծով համեմել է 100-ից ավելի կտոր քաղաքական, փոխադրական և ինքնուրույն գործ: Նա, արիմակ, պիեսների չե վերածել Պուշկինի «Փոստակայանի տեսուչ»-ը, Պերմ Գառյանի «Հացի խնդիր»-ը, Նիկ. Ոստաբովսկու «Փոքրիկներին»-ը, «Հատուցում» և այլն:

Առավելագույն մեծ է Ամու-հարազյանի կատարած աշխատանքը հասակագույն քաղաքական ստեղծագործական կաղերքի պատրաստման առաջնորդում: Նա բազմաթիվ կաղերք է քոլել հայ քաղաքներին: Ամու-հարազյանը բեմ է բարձրացրել ժողովրդական դերասաններ ժամանակին, Ուլա Գուլազյանին և շրմայանա-կիր Ալ. Ավետիսյանին, վաստակավոր ար-

տիսաներ՝ Սյուզան Գարագաշին, Նինա Մանուարյանին, Բագրատ Մուրադյանին, արվեստի վաստակավոր գործիչ՝ Արմեն Գուլաշյանին, ամուսնի վարդապետի վաստակավոր գործիչ՝ Սուրեն Գուլաշյանին և ուրիշ շատերին, վարձե՛ք այժմ աշխատում են Հայկական, Վրացական և Ադրբեյջանական համադասույթյունների կենտրոնական և շրջաօժանյին քաղաքների բեմերի վրա:

Խոշոր աշխատանք է արել ընկ. Ամու-հարազյանը նաև Թբիլիսիի ուսանողության և աշակերտության մեջ:

1917 և 1918 յվականներին նա իր շուրջը համախմբելով քաղաքային յերթուստաբարայանը, կազմակերպել է ուսանողա-աշակերտական դրամատիկ խումբ և ամբողջ յերթուստերի օրնաթար պարպել է այդ խմբի հետ ու զեկավարել այն: Յեկ այսօր արվեստի տարբեր ֆրոնտներում աշխատող այդ խմբի անդամներից շատերը մեծ յերթուստագիտություն են հիշում նրան, վորն առաջին անգամ ներառակց նրանց մեջ ամենուս սեր զեկել քաղաքական ակմբուսը:

Ամու-հարազյանը միշտ էլ մտա է յեղել կանգնած հեղափոխական գաղափարախոսությունը զինված առաջավոր մարզկանց: 1918 յվին Թբիլիսիում կաշեգործների միության կից ստեղծվում է «Պուլիտեկուս» սեկցիան (վորի նախագահն է հին բուլշևիկ Անուշավան Վարդանյանը), վորտեղ Ամու-հարազյանը 2 տարի շարունակ աշխատել է, վորպես այդ սեկցիայի քաղաքական բաժնի ղեկավար: Նա միշտ էր վայելել է բանվորության և բուլշևիկյան ընդհանուրայա կազմակերպության խոր համակրանքը:

Ամու-հարազյանին իր գիրկն է բաշել նաև նավթային Բագուս, վորտեղ նա միաժամանակ աշխատել է Բագվի «Մարդասիրական» ընկերությանը դրամատիկական խմբում, տուկայն յկարողանալով տանել Բագվի բուրժուաների զաղորդի, արհամարական վերաբերմունքը դեպի դերասանի բարձր եղանակը, հեռանում է այդ խմբից և պանծալի բուլշևիկ Սոսկիան Շահումյանին աշակերտության և յարդըղով հիմք է դնում Բալախանի Նորիկ ակումբի բանվորական առաջին քաղաքին, վորտեղ աշխատում է մոտ 2 տարի:

Ամու-հարազյանը ցանկանալով մտերիկից ծանոթանալ յեկրուպական քաղաքական արվեստի կուլտուրայի ժառանգության պատուհաններին, 1906 յվին մեկնում է Փարիզ: Նա 2 տարի մնում է Փարիզում:

Այդ ժամանակամիջոցում նա մասնակցում է հուլիկավոր վոդրեբու Մյունն-Մյունի յեզ-

Ան-Խորազյան (22 տարեկան հասակում)

բոր՝ ակնամարդի Բատրեազետ պրոֆեսոր Պոլ-
Լիշանեյի պարագայում էնքին: Խարաղանի
վրա առանձնապես խոր ազդեցություն է թող-
նում հայկական Ամբուսմի հետիստական
Բատրոնը: Այսպես ժամոքանում է աշխարհա-
նորակ աշխարհի Բատրեական խաղաղագույն
ուժերի հետ ինչպիսիք են՝ Սառա-Բեռնարը,

Վերին-Ալեքսան.

Գլուհ-Սուլիմ, Դը-Մաքը, Կոկլենին և
ուրիշները: Ամ-Խարաղանը մեծ հաճույքով
ու հոգեկամ քարձր բավականությամբ այցե-
լում է նաև Փարիզի հետև աքվարումների
բանվորական Բատրոնները և մոտիկից ծա-
նոթանում նրանց աշխատանքներին:

1908 թ-վին Ամ-Խարաղանին մեծ մորից
հանդիպում են թիֆլիսիում:

Բատրեական արվեստի աշխարհապաշտ
վարպետներից զեղարվեստական մեծ լիցի
ստացած յերեստարդ Ամ-Խարաղանը գա-
լով թիֆլիսի, վարձում է բազմի առնախա-
շոր բանվորական թաղամասում՝ Հավարարում
հիմն դնել կուլտուրական մեծ Բատրոնի: Նա
իր շուրջը համախմբելով Բատրոնական գոր-
ծը սիրող ամենաշատ և նվիրված Բատրեաներ-
ներին ու դերասաններին, կարգի յե բերում
Հավարարի (նախկին Արախյանի) Բատրոնը,
վերացնում այնտեղ գոյություն ունեցող խա-
տարան և անկարգությունները, հիմն դնում
Եւրո դրամադերասանական խմբի:

Թիֆլիսիի Մուրակի մարպակալած Զուր-
ժուպիան սկսում է հեզմամբով մայել Ամ-
Խարաղանի ձեռնարկումներին և հայտարա-
րել, թե բանվորական Բատրոնը մի քանի ամ-
սից հետո հեղա կցմի: Այդ Բատրոնի քշա-
միները վաղ մի միջոցի առաջ կանգ չեն առ-

նում վարկաբեկելու Բատրոնը և նրա զեկա-
վարին: Ամենայն Ամ-Խարաղանը, Բատրոնի
գործին նվիրված լավագույն բանվոր-սիրող-
ների և դերասանների ոգևորությամբ կարողա-
նում է 5 տարի շարունակ ամենաշատարիս պայ-
մաններում պահել այդ Բատրոնը, մինչև վեր
1914 թ-վին անկարող լինելով վհարել Բատրո-
նի վրա կուսակալած պարտիզեր, փախվում
է նաև Եւրո դրամա խումբը և Ամ-Խարաղ-
անը դերասանական մի փոքրիկ խմբով այդ
տարվա ձմեռվա սեզոնն անց է կացնում Լե-
միականում, վերից հետո նա կրկին վերա-
դառնում է Թիֆլիսի: Այս անգամ Թիֆլիսիում
նա աշխատում է, վարպետ Ջուրպալի անվան
բանվորական Բատրոնի հայ դրամատիկական
սեկցիայի ղեկավար և դերասան: 3 տարի շա-
րունակ աշխատելով այդտեղ, Խարաղանը մոր
քան ու յեռանդ և տալիս գործին, հայ դրա-
մատիկական սեկցիայի շուրջը համախմբելով
աշխատավորական տարբեր խավի գանգված-
ներին:

1919-20 թ-վականը ամփոք մահառում-
ների մի ժամանակաշրջան է դառնում Ամ-
Խարաղանի համար, ընդդեմ հայ բուրժուա-
նացիոնալիստական, դաշնակցական տարրերի,

Եւրո և յեղարպը

վարձ ման կերպ աշխատում են խափանել
ու խեղդել բանվորական Բատրոնի կազմա-
կերպման շուրջն ունեցած լավագույն մարդ-
կանց մոտեցացումները:

Այդ շրջանում Թիֆլիսիում գործող Հայ
Դրամատիկական ընկերության վարչությունը
և դրամատիկ Բատրոնը գտնվում էին գլխավո-

բաղես բուրժուազայի ձեռքում: Ամո-կա-րազյանը, հայ ժողովրդական քաղաքացիական պատերազմի խան-դավառ և անհնազանդ աշխատողը, նորից պայ-տարի առաքարեզ է յեղնում:

Ամո-կարազյանը այդ շրջանում հանդի-սանում է Թբիլիսիի հայ դերասանական միու-թյան վարչության փոխ նախագահն ու գան-ձապահը: Նա 1918-19 թ. թ. բառերական սե-զման գլխավորում է՝ Դրամատիկական ընկե-րության վարչության բուրժուա անդամների կողմից քաղաքի դերասաններին առաջա-դրած ծանր պայմանների շուրջը առաջացած բողոքները, կազմակերպում է դերասանների գործադուլ և այդ ձևով հաջրահարելով իր հակառակորդներին, կարողանում է հաջողու-թյամբ փակել դրամատիկական քաղաքացիական պատերազմի այդ տարվա սեզոնը:

Հեղինակներից Սոցիալիստական Մեծ Հի-դուխոխության ազատարար ալիքները վազուց արդեն քափանցել էին Անդրկովկասի խոր-հերը:

Վառվա՛ — Մագար

Հայաստանի ազատամար բանվորների և գյուղացիների կամքով ու ռուս քաղաքի Կար-միր Բանակի ռզմությանը, բուլշևիկների մեծ կուսակցության ղեկավարությամբ, մեծշնչիկ-ների գաղափարական դաշմակից՝ հակահեղա-փոխական դաշմակիների իշխանությանը տա-պալված էր յերկրում: Հայաստանում գործում էր առաջին հեղինակը:

1921 թվի հունվար ամիսն էր Թբիլիսիում:

Հավաքարի աշխատավորությունը մեծ վազեվորությամբ հլուս էր հայ բնի գործիչ և ժողովրդի սիրելի դերասանուհի տիկին Զա-րեյի բնական գործունեության 30-ամյակը:

Ամենաբից գործում էր մեծշնչիկան ա-գնետություն:

Հայ բնի մշակը տառնում էր իր բարո-յական գնահատականը, վազրույնի չեղած մա-տերով բուրբը շնորհավորում էին Յրան:

Վառվորներից — Մաշվա՛

Բնի վրա չե տես քաղաքի իրենց գոր-ծիչ Ամո-կարազյանը: Նա իր հառում վեր հա-նելով Զարեյի անցած դժվարին ու պատվա-վոր ուղին, իր նաղը վեր է տնում քաղաքա-

Վառվա՛ — Մագար

կան յեղայրի, ընդդեմ վրաստանի մեծշնչիկ-յան իշխանության և քաղաքի ծայրավ յուր ամենի հայտարարում: — Հնկերնը, Հայաս-տանը խորհրդայնացել է և այժմ նա մեզ կա- է անում ընթանալ իր ուղիով, վարավենան

նրա քննարարած ուղիքն, դա խորհրդային ուղիքն է, ամենամեծիշտ ուղիքն աշխարհում:

Հորնյանին ներկա չեղող աշխատավորու-
թյանը ծափահարում է համարձակ հառախե-
սին, իսկ բուրժուա-ճարտարապետական տար-

«Հյուսանողի անբաններ» — կավպեր

րերի ղեմեքը բ-վում են, սկսվում է հետա-
խուզական արդյունքներ Ամոյի դեմ, վորից
հետո Ամոյին մեմ հանդիպում ենք Ջալալդը-
յում (այժմ Ստեփանավան), իսկ հետո Ղարա-
բիլիսայում (այժմ Կիրովական), վորտեղ մա,

«Փռստակայանի տեսույր»

Կիրովականի առաջին հեղկոմի Կամենսկարյու-
թյանը, իբրև բառերական գործի ղեկավար
սկսում է ներկայացումներ կազմակերպել Կի-
րովականի շրջանի գյուղերում:

Այժմ է Ամո-կարազյանի կատարած աշ-
խատանքի հատկապես Հայաստանի բազա-
հացիական կոնվուների շրջանում, յերբ հեղա-
փոխական գաղափարներով սուգորված Ամո-
կարազյանը, դաշնակների դեմ ապստամբած
գյուղերում կազմակերպում է իր իսկ ձեռքով
գրած հեղափոխական ինսցեններովկանների ու
սրտակերների ներկայացումներ և բառերների
հանդիսատես աշխատավորությանը հորդորում
է յերկրի սահմաններից դուրս վանդել դաշ-
նակ-մաուզերիստների վերքին մնացորդներին:

Ամո-կարազյանը յերկար չի մնում Կիրո-
վականում: Եւ 1921 թ. աշնանը Հայաստանի
Լուսժողկոմատի երավերով, մի խումբ հեղա-
սաններով գալիս է Յերևան և սկսում է ներ-
կայացումներ կազմակերպել Պետական բառ-
րանում և Կարմիր Բանակի տանը, վորից հետո
մա հիմնում է Հայաստանի առաջին շրջիկ
բառրոնը և անցնում է շրջաններ ու ներկա-
յացումներով սկսում սպասարկել գյուղական
աշխատավորական լայն մասամներին, մինչև
վոր շրջիկ բառրոնը 1928 թ. պետականաց-
վում է ու ինքը մինչև հիմա մնում է նրա ղե-
կավարը:

..

Պետական շրջիկ բառրոնի առկայությանը
մեր իրականության մեջ, դա կուսուրական
մի խոշոր նվաճում է, վորը խոշոր դաստիար-
ակական աշխատանքներ և ծավալում մեր
հանրագիտության շրջաններում: Խորհրդային
բառերական արվեստը հասցնելով ամենաե-
ռավոր գյուղերն ու ավանները:

Այժմ, յերբ մեր հասարակությանը Ամո-
կարազյանի բեմական գործունեության ձո-
ւածյա հորելյանի հետ տանում է նաև նրա
հիմնադրած Պետական շրջիկ բառրոնի գո-
յության 10-ամյակը, արժե մի համառոտ ակ-
նարկ ձգել այդ բառրոնի գործունեության
վրա:

Պետական շրջիկ բառրոնը — դա լույս հե-
րասանական մի խումբ չէ, այլ կատարյալ մի
շրջիկ դպրոց, վորն իր հետ գյուղ է տանում
սոցիալիստական արվեստն ու կուսուրան:
Բառրոնի գործունեության սկզբնական տա-
րիներում, յերբ դեռ մա չեր պետականացվել,
կային շատ արգելակող պայմաններ: Ամենա-

«Պատիվ» — Յագոբ

Այժմ դժվարությանը վոր անցյալում զգաց-
վում էր, գյուղական պայմաններին համապա-
ստեղանող հեղափոխական պիեներին բացա-
կայությանն էր: Այդ բացը լրացնելու հա-
մար, խմբի ղեկավար Ամո-կարազյանն ինքն

եր գրում զանազան ինտեգրիրովաներ ու ներկայացնում գյուղական բնակչի վրա:

Զեւ Հայաստանում մի շրջան, ուր մտաւ գործած յիմի Պետական Շրջիկ Բատրոնը:

Ամս-հարազյանի անվան Պետական Շրջիկ Բատրոնն իր 10-ամյա գոյութեան ընթացքում 828 ներկայացում է տվել շրջամային կենտրոններում, 655 ներկայացում գյուղերում, 388՝ բանվորական վայրերում, 43՝ զինվորական մասերում և 77 ներկայացում հայրենյալում: Եզրված բոլոր վայրերում նա տվել է

Մի խումբ անվանի ղեկավարներ, Վերսիկ Բատրոնի գործունեությանը սկսել են Ամս-հարազյանի մոտ:

1991 ներկայացում, վերջինց այցելել են 530,000 համալսարաններ:

Պետական շրջիկ Բատրոնի ղեկավարությանը կազմված է գերագնացապետ ինֆանտայն և Խարգամական հեղափոխական պիստոլների, վերսիկ հրետնավորում և սոցիալիզմի յերկրի մարդ-հաղափառներ:

Պետական անպայմանորեն ճշել, վեր գյուղի վերականգնման և կառուցման շինարարության ընթացվառում Պետական շրջիկ Բատրոնը համալսարանի է մեր աշխատավորությանը կենդանի ազդեցություններից մեկը, վերը ձևավորված է բովանդակությանը սոցիալիստական կուլտուրան հասցնում է միմեկ գյուղական հեռավոր խրհիւրները:

Ուշագրավ է նաև մեր շրջամային մտաւրի գնահատականը Ամս-հարազյանի անվան Պետական շրջիկ Բատրոնի մասին, վերջից մի քանի մեղքերումներ ենք անում այստեղ:

ԱՊՐԱՆԻ ԱՆԱՄԱՆԱՊԱՆ ԿՈՆԵՆՏԻԿ ԲԵՐԵՐ ԳՐԱՄ Է.— Ոգոստոսի 26-ից Ապարանի է ժամանել ժողովրդական արտիստ, Անգր-կենտրոնիկոսի կողմից շահանալ պարզեկատրված ընկ. Ամս-հարազյանն իր խմբով: Լեզարանի կառուցման ղեկավարը իսկ նաև խանգար

վառարքայի ընդունեցին իրենց սիրելի ժողովրդական արտիստին իր ենտագրաստ խմբի հետ միասին: Խումբն իր ներկայացումներն է տվել Զամալու, Դյուլլուրա, Մուլիքի և այլ գյուղերում:

ԴԻԼԻԶԱՆԻ «ՍՏԱՆԻՍՏԱՆ ԱՐՇԱՆ» ԲԵՐԵՐ ԳՐԱՄ Է.— Դիլիքան է յեկել Ամս-հարազյանի անվան Պետական շրջիկ Բատրոնը: Խումբը բնագրեց ՀՀ-ի խնդիրները: Պետական անվան ղեկավարը հարազատորեն զրուցեց նախապետական կյանքի բոլոր կողմերը և այդ վարպետորեն հրետնավորումն էր, վեր հանդիսանում էր կողմից խումբն արժանանում էր բառն ծախանարար յուններին:

ԴՈՐԻՍԻ ԿԱՐՄԻՐ ԶԱՆԿԱՌԻՐ ԲԵՐԵՐ ԳՐԱՄ Է.— Ամս-հարազյանի անվան Պետական շրջիկ Բատրոնը ղեկավարությանը ժողովրդական արտիստ ընկ. Ամս-հարազյանի, Դորիսի կալիսոց Բատրոնում բնագրեց ՀՀ-ի խնդիրներն արգելված է սիրելի պիստոլ: Պիստի բնագրությանն անցավ հաղա: Բնականաբար վերստի բարձր կատարելությանը յովագրան խաղ ցուցադրեց Միլլիի դերում ընկ. Ալեքան հարազյանը: Բոլոր դերակատարները բացառիկ կարգապահությանը և մեծ կազմակերպչականությանը իրենց խաղով որինակ կմտայնեն:

Պետականաշխարհական գործառնիկ խումբը-ից 1917-18 թ. թ.

տեղիս կալիսոց Բատրոնի դերասաններին և սիրողներին:

ՍՏԵՓԱՆԱՎԱՆԻ «ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱՆԻԱՆ» ԱՆԱՄԱՆԱՊԱՆԻ ԲԵՐԵՐ ԳՐԱՄ Է.— Ընդամենն ուր որ է և Ամս-հարազյանի անվան Պետական շրջիկ Բատրոնի ներկայացումները դիտել են վաղ միայն շրջ. կենտրոնի, այլև շրջանի մի շարք գյուղերի աշխատավորները: Շրջիկներում արգեն բնագրվել են

«Գործազուրկին արգելված է սիրել», «Հյուրանոցի տիրուհին», «Սեփականություն» և «Հացի խնդրապահները: Հայ Գյուղացուի, Գյուղագործի և Վարդաբլի կոլտնտեսու-

«Ազատ կույսկալ»-ից մի խումբ դերասաններ
1924—27 թ. թ.

թյուններում բեմադրվել են «Հսկա ուժ»-ը, իսկ «Զորարժույթ» «Ճանաչման կամերա»:

Եւայն Բերքը մի այլ հռչակածում գրում է. — Ամա-կարագյանի անվան Պետական շրջիկ Խաղերը մեզ մոտ է: Եւ մասնաշաղկապ մեծ հետաքրքրություն է առաջ բերել Ստեփանավանի շրջանի խորհումտնտեսություններում ու կոլտնտեսություններում: Չե՞ վոր բոլորը նա-հայում են իրենց Ամային ու խմբի անդամնե-րին, սիրում են նրանց և շատ բան սովորում նրանցից:

ԿԻՐՈՎԱԿԱՆԻ «ՍՈՍԱՐՇԱՎ» ԲԵՐՔԸ գե-րում է. — Հայաստանի խորհրդային Խա-ղանի— աղվեսի այդ կարևոր բնագավառում մեր ձեռք բերած վիթխարի նվաճումների գոր-ծում խոշոր ծառայություն են մատուցել ժո-ղովրդական արտիստ Ամա-կարագյանը: Խա-րագյանին և նրա ղեկավարած խմբին սիրում և հարգում են Հայաստանի աշխատավորներն անգամ ամենախեղձներ գյուղերում:

Պետական շրջիկ Խաղերում այս գնահա-տականները ձեռք են բերել իր նվիրված, ժա-չան ու խաբխիղն աշխատանքի շնորհիվ: Շըր-չանային Բերքերի միջոցով խոսում և ինքը մեր ժողովուրդը, նա, վորին պատարհելու և ոգնելու համար կոչված է Պետական շրջիկ Խաղերը:

Ամա-կարագյանի անվան շրջիկ Խաղերում ունի դերասանական շնորհիկ և լավորակ ու-ժեր, վորում համակված իրենց աշխատանքով, մեծ սիրով ու խանդավառությամբ են պա-տարել մեր մաստներին:

ԹՎԵՆՔ մի ամենի անունները:

Պետական շրջիկ Խաղերնի մշտական ու կարևոր ուժերից մեկն է դերասանուհի Ալ-լեին Խարագյանը, վորն իր նվիրված աշխա-տանքի և ընդունակությամբ շնորհիվ ա-ռաջ է բաշվել խմբի ղեկավարի պաշտոնում: Ալլեին Խարագյանն իր բեմական աշխատանք-ների մեծ մասը (1916 թ.) անց է կացրել մաս-նաշաղկապ Խաղերում և Հայաստանի խո-հրդայնացման հենց առաջին օրերից աշխա-տում է Հայաստանում: Մեծ է ընկ. Ալլեին Խարագյանի դերը Պետական շրջիկ Խաղերնի կազմակերպման գործում: Ալլեին Խարագյա-նը միաժամանակ հասարակական լավ աշխո-տող է: Եւ լավագույն դերերն են՝ «Հայա-վանդան» — Ֆեմյա, «Բեկույ» — Տատյանա, «Յերբորդը սմեռա» — Վարյա, «Ճանաչման» — Մար-գարիտ, «Ուրիշի Ակոստա» — Լուդիկ և այլն: Պետական շրջիկ Խաղերնի յերիտասարդ դե-րասանները շատ բան ունեն սովորելու և յու-րացնելու իրենց սովոր ընկեր Ալլեին Խարագ-յանից:

Պետական շրջիկ Խաղերնի ժաչան և բա-րխիղն դերասաններիցն է ընկ. Վարյա Բե-գիլանյանը, վորն այդ Խաղերում աշխատում

Վ. Վարդանյան Պրոդու-կտորի Նախագահ 1917 թ.

և 1927 թվից: Բեգիլանյանն իր բեմական գոր-ծունեությունը սկսել է 1905 թ. Թբիլիսիի մասնաշաղկապ Խաղերում: Եւ իր լավա-գույն աշխատանքների համար պարգևատրվել է: Եւ կատարած հաջող դերերն են՝ «Յերկու կյանք» — Սալի, «Անհաշտ» — Շողեր, «Յեր-բորդը սմեռա» — Ակուլինա և այլն:

Յերիտասարդ դերասան Վրույր Փանո-յանը Խաղերական ասպարեզ է մտել ար-դյունաբերությունից: Պետական շրջիկ Խա-

բանի ընդունակ, որինակելի դերասաններից մեկն է: Մեծ ակտիվությամբ է ցուցաբերում խմբի կազմից տարվող հասարակական աշխատանքներում: Նա շրջիկ քաղաքում աշխատում է 1930 թ.: Նրա հաջողված դերերն են՝ «Ծառուհի»-Բարսեղ քիճա, «Անհաշտ»-Թաթևիկյան, «Հացի խնդիր»-Հաֆուլ և այլն:

Համա-Խմբինն նույնպես պատկանում է շրջիկ քաղաքի բարեխիղճ և ընդունակ յերկուստաբար դերասանների շարքին: Նա գյուղական ինժեներներ քաղաքումների հին աշխատակներից մեկն է (1921 թ.), իսկ Պետական շրջիկ քաղաքում աշխատում է 1930 թվից: Նա որինակելի - հարվածային աշխատող է: Համա-Խմբինն շատ լավ է «Մառառուհի»-ում Թաթևիկ, «Ծառուհի»-ում Նիկիտա աղայի, «Անհաշտ»-ում-հաշտագույանի, «Հացի խնդիր»-ում-Սաֆուլի և այլ դերերում:

Պետական շրջիկ քաղաքում դեռևս խոշոր անկիմներ ունի Ստալինյան 3-րդ հեղափոխական - կամուրջատակում հասարակական կերպումն այս պատասխանատու շրջանում:

Մեր աշխատավարակն մասաները, մեր հարազատ կամուրջատակում կուսակցությանը և բանվորա-գյուղացիական իշխանությանը տակավին խոշոր ակնկալությամբ ունեն իրենց 10 տարե Պետական շրջիկ քաղաքից, վերադարձվելն անել ու զարգացել է ստալինյան հայրական հոգատարությամբ պայմաններում:

Ամո-հարազյանն իր արգասավոր, ազնիվ ու անճկեր աշխատանքի գնահատականը ստացավ միայն խորհրդային իշխանության զորք, խորհուրդների մեծ յերերում, վարսեղ զարգանում և բարգավաճում և ձևով ազգային և բովանդակությամբ սոցիալիստական արվեստը:

Վաստ. Բանդակցործ Արտ. Սարգսյանը
Ամո հարազյանի կիսանդրին բանգակելի:

Ամո-հարազյանի ամվան Պետական շրջիկ քաղաքում դերասանները չեն ստեղծում փակվում վերև նշված մի բանի անուններով: Խմբի լավագույն անդամներից են նաև՝ Անահիտ Վոսկանյանը, Սեփ-Հովսեփյանը, Միլտ Սաֆարյանը, Սիրուշ Ասատրյանը, Գրիշա Պաղտյանը, Գուրգեն Զանոյանը, Ազատի Կրիկյանը, Արտ. Խաչաթյանը, Ժենյա Գևորգյանը, Վարդգես Սողոմոնյանը, Արամ Գուփախյանը, Մուկուշ Սարգսյանը, Նուր Խաչատրյանը և ուրիշները, վերոմէ վոչ մի յանձն խմայում և իրենց աշխատանքով ոճանդակում են ու բարձրացնում Պետական շրջիկ քաղաքում խմբի աշխատանքի վարակը և դրամով իսկ շահում մեր աշխատավորության համակրանքը:

Ամո-հարազյանը 1932 թ., Անդրկովկասյան Զեղերացիայի 10-ամյակի կապակությամբ, ի տրիտուր իր տարած հանրագույն ու բեղմնավոր աշխատանքի, Անդրկովկասյան կազմից պարգևատրվեց Աշխատանքի Կարմիր Հրաշքի շքանշանով, իսկ 1933 թ. Հայաստանի կառավարությանը նրան շնորհեց համրատնտեսական ժողովրդական արտոտի բարձր կոչում և նրա հիմնադրած Պետական շրջիկ քաղաքում անվանեց նրա (Ամո-հարազյանի) անվամբ:

Ամո-հարազյանը Միտր-Ենակամ Գեղաշխի կենտկոմի կազմից իր տարած զինչեփական աշխատանքների համար 1938 թվին պարգևատրվել է պատվոգրով, նույնպիսի պատվոգիր և նա ստացել նաև Անդրկովկասյան ազգ. շրջանի Ռազմ. Խորհրդից:

Ներկայումս Ամռն-կարագյանը Համամի-
ութեան Գեղաշխի կենտրոնն է Հայկական
ԽՍՀ Գեղաշխի մայրաքաղաքում ամրամ է:

Այժմ, Հայկական ԽՍՀ Ժողովրդական Կո-
միսարներին կործանող վարչական Ժկո-ին կից
Արվեստի Վարչությունը Ամռն-կարագյանի բե-
մական է հասարակական գործունեության

40-ամյակը նշում է հոգեկանական հասուն
հանգիստով, վերը մոր լիցիվ ու անհղծագոր-
ծական աշխատանքի մոր յեռանդով պիտի լցնի
մեր ժողովրդական հոգեկանին ու համակի մրան
սոցիալիստական արվեստի մորանոր մվա-
նումներ ձեռք բերելու ակտի ուժեղ ձգտում-
ներով՝ մեր մատաղ սերնդի կոմունիստական
դաստիարակության համար:

Գերական շրջի քաղաքը Ղափանից Մեղրի գմախ— 1929 թ.

Վառա. Վեթ. Վ. Գալստյան

Ժող. արտիստ Ման-Խաչատրյան

Վառա. Վեթ. Վ. ԱՄՆՅԱՆ

Տ. Խաչատրյան

Մ. Խաչատրյան

Մ. Խաչատրյան

ԹԵԺԻԱՅՈՐՆԵՐ, ՎՈՐՈՆԻ ԲԵՄԱՆԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՆ ՈՒՆԵՑԵՆ, ԱՄՈՒՆԱԲԱՑԱՆԻ
ԱՆՎԱՆ ՊԵՏ. ՇՐՋԱՆԻ ԲԱՅՐՈՆՈՒՄ:

Եղարտիկ Բ. Բաղյան

Մ. Մանուկյան

Աճ-Կարգաւորներ ամսական Պատանի շրջիկ քառասուն կողմնակից

ՀԵՄԷ վաստ. դերասանուհի
Ալեխանդրյան

ՀԵՄԷ վաստ. դերասանուհի
Վ. Բեդրյանյան

ՀԵՅԵԿԵՆ ԽՍՀ ԴԵՐԱՇՈՒՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՊԵՏԱԳՈՐԾՈՎ ՊԵՐԴԵՎԵՏՐՎԱԾՆԵՐ

Մ. Մաժարյան

Նևսիյո Վախանյան

Վ. Փանոյան

Է. Եմբեկ

ՍՏԵՂԺԳՈՐԺԵԿԸՆ ՊԵՐՍՈՆԸՆ

Ս. Հախաչյան

Ս. Մանուկյան

Ա. Իսախանյան

Կ. Խաչատրյան

Լ. Խաչատրյան

Վ. Վաչագանյան

Վ. Վաչագանյան

Ա. Խաչատրյան

Հ. Մուսրյան

Ա. Փափախյան

Մ. Սարգսյան

Ա. Մելիքյան

Մ. Պիրոգյան

Ն. Խաչատրյան

Վ. Ռիսմյան

Ա. Փիլոմ

Ս. Հովհաննիսյան

ՍՊԱՍԱՐԿՈՒ ՊԵՐՍՈՆԱԼ

Ն. Նիսիսյան (Մախմյան)

Է. Նիսիսյան (Նիսիսյան)

Տ. Նիսիսյան (Նիսիսյան)

Կ. Նիսիսյան (Նիսիսյան)

«Փռստակայանի տնակը»

«Գրտիկ»

«Ամենը մեղավորներ»

«Ամուլ մեղսվորներ»

«Գարնապուրկի արգելում է սիրել»

«Ամուլ մեղսվորներ»

Մարտ — Անո-հարազում Մարգիտ — Ս. Հովսեփյան

«Մեծական» բռնություն

«Փոքր» լեզուն — Ռաբինովիչ

Իլյուստրացիա «Երևան-ից-նկ» Ա. Բաբյան

Իլյուստրացիա «Մերիկ յերևան» — նկ. Ա. Բաբյան

17թ. 1840թ.

Գլխավոր խոսք Վ — 2108 Պատմություն. Տիրութ 700

Պատմություն 1 տարած, Սերբան, ՀԱՅԿԻ Գ., № 65

Calligraphy Club, Calif.

FL0062272

ЦЕНА

1423